

РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ЯКОСТІ ТА МЕТОДОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЖУРНАЛІСТІВ КРИЗЬ ПРИЗМУ РЕДАКЦІЙ ЗМІ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКАРПАТТЯ)

Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Випуск 1 (29).
Тарасюк В. Результативність якості та методології навчання журналістів кризь призму редакцій ЗМІ (на прикладі Закарпаття); 15 стор.; кількість бібліографічних джерел – 14; мова українська.

Анотація. У статті розглядається результативність якості та методології навчання студентів-журналістів Ужгородського національного університету кризь призму анкетування представників редакцій закарпатських ЗМІ.

Ключові слова: журналіст, засоби масової інформації, анкета, анкетування, редакція ЗМІ, журналістський фах.

Кінцевою метою навчального процесу журналістів у вищому закладі є підготовка високоякісних фахівців. Досягається це двоєдиним шляхом: здобуттям знань у виші та практичним стажуванням у засобах масової інформації. У реальному житті процес «переродження» учорашніх абітурієнтів на студентів із хорошими професійними навичками відбувається складно. По-перше, дається взнаки стан розвитку суспільства, у тому числі з проєкцією на бачення ролі освіти в його системі. Як наслідок, протягом двох десятиліть маємо чимало експериментів і відсутність головного: системного реформування галузі. З другого боку, у добу тотальної глобалізації та ринкових катаклізмів сама журналістика зазнає постійних і кардинальних змін. У підсумку зростає конкуренція між ЗМІ, відбувається їх монополізація, з'являються новітні технології, масмедійникам доводиться весь час пристосовуватися до відмінних, ніж досі, умов, середовища, правил гри. А ще ж, крім об'єктивних, існує чимало суб'єктивних факторів. Скажімо, можливість потрапити на контрактну форму навчання будь-кому практично зняла перешкоди для вступу до вишів. Крім того, за високого рівня корупції освіта в державі ще не набула потрібної ваги, а тому нерідко молодь іде до вищої школи за дипломом, а не за знаннями. Існує й чимало прикладів, коли початківці бачать у журналістиці суцільну романтику. Як стверджує голова Сумського прес-клубу, журналіст, медіаексперт А. Федорина, є «уявлення, що журналістика – це легко. Тому хтось іде навчатися, бо «що там – сів та й написав». Хтось – «бо в телевізорі буду виглядати гарно» [3]. Відтак молодь стикається з напруженим творчим ритмом і не бажає постійно «тягнути лямку» кореспондента. А тим часом ЗМІ живуть власним повсякденням, потребують оперативного вирішення різноманітних проблем, у тому числі кадрових.

Виходить начебто парадоксальна ситуація: закладів, які готують журналістів, більш ніж достатньо, а вправних фахівців катастрофічно не вистачає. Причому мова не тільки про Україну. Дедалі більше про

кризу в інформаційній галузі говорять і у світі. Практики звинувачують теоретиків у тому, що вони готують фахівців не на вимогу часу, без урахування стандартів сучасних медіа. Теоретики, своєю чергою, закидають практикам: мовляв, ті нехтують системою знань як таких, занижують планку творчої діяльності, надміру захоплюються кримінальною хронікою, низькосортними шоу, драматизують випуски новин і фактично «дибілізують» аудиторію, перетворюють неординарних молодих журналістів, які вийшли зі стін вишів, на ремісників слова й «грою в стандарти» перетворюють засоби масової інформації в трафаретні, а отже, нецікаві. Згубні наслідки подібних процесів уже активно обговорюються. Один із останніх матеріалів – про кризу в розвитку вітчизняних FM-радіостанцій [2].

Невипадково чимало науковців залишаються вірними канонам підготовки працівників «четвертої влади» в, зокрема, університетських стінах. Як зазначає І. Михайлин, «мета освіти – на підставі даних людині знань виховати, сформувати з неї свідому своєї гідності, богорівну, моральну особистість» [9, с. 71]. Незаперечний авторитет навіть у практиків В. Здоровега при цьому аргументував: «Потрапляючи в університет, майбутній працівник преси опинявся у відповідній, хай і обмежуваній та жорстко контрольованій, інтелектуальній аурі. Протягом п'яти літ він мав можливість спілкуватися із такими ж новобранцями науки – майбутніми фізиками, географами, біологами, філософами, істориками, філологами, математиками, які представляли різні регіони України. Вечірні й нічні спілкування, скромні студентські застілля перетворювались нерідко в другий університет. Новобранці-журналісти мали можливість слухати лекції і зустрічатися у неформальних умовах із вченими різних спеціальностей. Вони одержували можливість засвоювати загальноуніверситетські курси, зокрема, мови, національну та світові літературу та культуру, проти яких деякі адепти журналістики так активно протестують сьогодні» [5, с. 71]. Також В. Здоровега підкреслював: «Практична, прикладна за природою журналістика важко впи-

сувалася і вписується у систему класичної університетської освіти. І це тема окремої розмови. Але саме в університеті, і тільки в університеті, молоді адепти журналістики мають змогу отримати ті базові фундаментальні знання, які здобуваються тільки в юності і які стають основою для набуття майбутніх спеціальних, прикладних знань і навиків» [4, с. 84-85]. Воднораз В. Різун теж справедливо зазначає: «Насамперед знання треба давати такі, які конче потрібні фахівцям для виконання своїх обов'язків, які унеможливають одержання негативного результату і яких ніяким чином, окрім навчання в університеті, не здобудеш» [11, с. 30].

До дискусії щодо підготовки фахівців долучаються й журналісти з вагомим досвідом роботи в мас-медіа. Скажімо, А. Шевченко наголошує: у засобах масової інформації «сподіваються, що люди, які провели п'ять років в стінах навчальних закладів, дихають атмосферою свободи, гідності і мають достатньо твердий стержень, щоб цю професію відстоювати і створювати якісний ефективний продукт. Саме в цьому питанні є найширший простір для співпраці між теоретиками і практиками» [13, с. 146]. І таку співпрацю потрібно розвивати. Вона має різні форми. Це – організація та проведення зустрічей, круглих столів, конференцій, курсів підвищення кваліфікації тощо.

Діалогу в пошуку ефективної системи підготовки журналістів може слугувати й збір інформації про студентів- і випускників-журналістів від представників редакцій ЗМІ. Наприклад, через анкетування. Останнє, за О. Тертичним, дає для аналізу доволі складні й різноманітні відомості. По-перше, з'являється можливість охопити чимале коло потрібних питань, які стають у центрі уваги респондентів. По-друге, у результаті такого опитування можна отримати ряд відповідей на кожне із запропонованих запитань [12]. Та й, зрештою, в анкетуванні, особливо якщо воно передбачає анонімність, іноді міститься більше щирої та потрібної інформації, ніж її вдається отримати в інший спосіб.

Зважаючи на *актуальність проблеми* якості та методології навчання журналістів у сучасних умовах, зумовлену недостатньою вивченістю та практичними потребами підготовки фахівців, у статті здійснено спробу дослідити питання, винесене в її заголовок. За *мету розвідки* поставлено з'ясувати, якою є результативність якості та методології навчання студентів на відділенні журналістики Ужгородського національного університету крізь призму думок членів трудових колективів засобів масової інформації Закарпаття про практикантів і випускників названого вишу.

Досягнути мети вирішено через виконання таких конкретних *завдань*:

1. Визначити, наскільки ефективно в процесі практики молоді журналісти застосовують набуті в університеті знання та навички.

2. Виходячи з даних опитування, з'ясувати, на які предмети в ході навчального процесу викладачам

відділення журналістики потрібно звертати посилену увагу при підготовці бакалаврів, спеціалістів, магістрів.

3. На підставі оцінок представників редакцій ЗМІ виявити загальний рівень підготовки вихованців відділення журналістики.

Об'єктом дослідження стали анкети, які були розіслані в міськрайонні та обласні газети, на радіо, телебачення і в інтернет-видання (хоч правовий статус останніх і до кінця ще не визначений, але дефакто вони все ж належать до ЗМІ – прим. авт.).

Матеріалом розвідки послужили 25 анкет, які надійшли протягом січня-лютого 2013 року із 20 медіа, у тому числі 8 міськрайонних, 10 обласних газет і телерадіокомпаній, або з редакцій 13 часописів, 5 організацій телебачення, радіо й 2 сайтів. У такий спосіб охоплено більшість провідних засобів масової інформації Закарпаття, де студенти проходили практику або вже працюють.

За головні *методи дослідження* взято соціологічні, зокрема метод (анкетного) опитування та метод аналізу інформації. На нашу думку, це сприяло найефективнішому збору та опрацюванню відомостей за темою статті. Водночас до уваги взято, що дослідження проведено не за класичною соціологічною вибіркою. Отож при розв'язанні поставлених завдань кінцеві висновки дадуть змогу говорити лише про вияв певних тенденцій, пов'язаних із підготовкою студентів-журналістів. Але при цьому надійність даних анкетного опитування здійснено за допомогою їх контролю іншими методами, зокрема опитуванням третіх осіб, спостереженням, аналізом окремих документів [14].

Крім того, питання в анкеті сформовано так, аби не спонукати респондентів до позитивної відповіді, і «дано зрозуміти, що організатори опитування не бояться дізнатися й дещо для себе неприємне» [1, с. 146]. До того ж було передбачено анонімний варіант відповідей. Цією можливістю скористалися 16 відсотків респондентів.

Загалом у більш ніж 30 засобах масової інформації переважно очільники або заступники їхніх редакцій і безпосередні керівники практики студентів отримали 50 анкет. Із них 25 надійшли заповненими. З одного боку, отримано достатню інформацію для роздумів із більшості, як зазначалося вище, провідних ЗМІ краю. Досвідчені журналісти поставилися відповідально до оцінювання молодших колег, з урахуванням того, що юнаки й дівчата все ж є здобувачами фаху, а не зрілими професіоналами. Такий підхід утішає. Адже викладачам – керівникам практики від кафедри – знайома ситуацією, коли першо- або другокурсники приходять у видання, а з них вимагають результативності праці на рівні випускників.

З другого боку, певна частина обласних і міськрайонних засобів масової інформації проігнорувала можливість узяти участь в анкетуванні. Звичайно, для цього могли існувати й об'єктивні причини, але в цілому шкода. Адже на фоні розмов і дискусій, що час від часу поживають місцевий медіа-

простір, про рівень кадрового забезпечення ЗМІ в краї була надана можливість відверто висловитися й надати пропозиції стосовно вдосконалення підготовки фахівців для інформаційної сфери. Зрештою, результати аналізу анкет виявилися б повнішими.

З усім тим отримані відповіді дають підстави зробити певні висновки, а на їх основі й виокремити тенденції, пов'язані з якістю та методологією навчання студентів-журналістів в Ужгородському національному університеті.

Перше запитання в анкеті стосувалося загальних вражень представників редакцій ЗМІ від роботи зі студентами (випускниками) відділення журналістики УжНУ. У цілому респонденти виокремили 14 позицій – «манеру поведінки, вихованість», «допитливість», «креативність» тощо. Найбільших масштабів тенденції набули три з них. Мова про «відповідальність, старанність» – 26% опитаних, «особисту зацікавленість» – 24% та «спілкування, комунікабельність» – 23% (сукупно 73 відсотки). Якщо запропоновані відповіді співставити з результатами особистих зустрічей із практиками протягом кількох останніх років, то загалом у творчих колективах редакцій констатують: на відділенні журналістики спроможні готувати відповідальних, зацікавлених і комунікабельних молодих працівників. Інакшими словами, у викладачів є чітке розуміння того, що студент (випускник) не повинен ставитися до роботи безвідповідально, апатично. І звичайно, журналіст повинен уміти спілкуватися. Це основа з основ. Надалі відповідні професійні риси в характері молоді слід лише розвивати. Реалії переконують: саме з такими якостями випускники УжНУ найчастіше досягають суттєвих успіхів у професійній кар'єрі. Навіть за порівняно невеликий період роботи стають заступниками редакторів газет, керівниками редакцій телебачення, сайтів тощо.

Утім не все залежить від наставників. Багато в чому самі здобувачі фаху повинні докладати зусиль. А з цим є проблеми. Невипадково практики виділили негативні риси, що так чи інакше виявилися помітними в юнаків і дівчат, виокремили якості, які недостатньо розкрили в собі початківці. Так, було названо 11 різних недоліків. На двох із них анкетовані спіяли увагу найчастіше. Першу позицію охоплюють «невідповідальність», «поверховість», «нестаранність», «лінощі», «необов'язовість», «халатність» – 31%. Другий рівень вад визначений словами «незацікавленість», «апатія», «байдужість» – 24% (загалом 55 відсотків). Окремі з респондентів навіть додавали коментар: мовляв, студентів потрібно стимулювати гонорарами. На цю тему можна дискутувати, але питання полягає в тому, що власне з вищезазначеними проявами стикаються не лише в редакціях, а й викладачі журналістики в університеті. І ось тут маємо головну особливість-проблему. Вона криється в самих студентах.

Як навчити того, хто особливо в цьому й незацікавлений? Із різних причин, приміром, у зв'язку з розчаруванням у низькому заробітку, недостатнім

соціальним захистом, утратою іміджу професії порівняно з минулими часами, незатребуваністю знань у суспільстві, як зазначалося вище... Фахівці вважають, що «проблема відсутності мотивації в навчанні – одна з центральних у педагогії та психології, оскільки в цьому процесі відбувається формування й становлення особистості», а вимоги до навчально-професійної роботи в студентів занижені з огляду на невпевненість у майбутньому працевлаштуванні [8]. Настав час розгорнути серозний діалог не лише в колі фахівців журналістики, а й залучити представників влади, психологів, соціологів, щоб предметно обговорити проблему мотивації, дисциплінованості серед молодого покоління. Позаяк педагогічна відповідальність за його виховання лежить і на теоретиках, і на практиках. Слід шукати дієві шляхи зацікавлення професією, зокрема з допомогою не лише нових знань, інформації, а й практичних здібностей, навичок.

Мудре слово, підказка, порада старшого колеги часто багато важать. Зрештою, у Кодексі професійної етики українського журналіста, прийнятому на Х з'їзді Національної спілки журналістів України в квітні 2002 року, чітко зазначено: моральний обов'язок працівника ЗМІ – це й «допомога у фаховому становленні молодих журналістів на шляху до творчого визнання...» [7].

Із другого боку, слід додатково підкреслити: навчити можна того, хто цього прагне. Інакше «сумна доля очікує на тих молодих людей, які вчать на факультетах журналістики й не мають неперервного тісного зв'язку з газетами, забувають про те, що теорія без практики в газетній справі нічого не варта» [10, с. 39]. Сказане стосується, звичайно, не тільки друкованої преси, а й усіх типів ЗМІ.

Повертаючись до анкети, варто зазначити, що другий блок запитань стосувався знань, умінь та навичок. Ті з них, які на думку практиків, зуміли розкрити початківці, охоплюють 9 позицій. Найхарактернішими виявилися, що приємно констатувати, більше половини. Зокрема: «здатність самостійно вибирати тему» – 21%, «навички, пов'язані із застосуванням загальних знань та ерудиції» – 20%, «уміння шукати й збирати інформацію» – 18%, «мовні знання», насамперед грамотність, і у цілому «знання та вміння з теорії і методики журналістської творчості», особливо із застосуванням жанрів – по 13% (сукупно 85 відсотків).

Аналіз відповідей анкетованих у співставленні з характеристиками на студентів під час літніх практик у ЗМІ свідчить про те, що практиканти й випускники все ж виявляють певний достатній рівень основних знань і умінь, якими повинен володіти журналіст. Звичайно, у когось це виходить краще, у когось гірше, але студіювання в аудиторних умовах дає свої результати.

Водночас праця юнаків і дівчат із відділення журналістики УжНУ показала, що вистачає й недоліків. Вони характеризуються меншими відсотками, зате більшою варіативністю. Із 10 позицій зі знаком

«-» найбільше заслуговують 6: «розкриття теми» – 19%, «мовні знання», насамперед ідеться про грамотність і стилістику – 16%, «загальні знання та ерудиція» – 13%, «вибір теми» і «знання історії проблеми» – по 12%, «уміння застосовувати жанри» – 10% (загалом 82 відсотки). Як бачимо, найпроблемнішим є розкриття теми. Однак це вміння виробляється не лише під час теоретичних занять, а й значною мірою в ході практичної роботи. Покращити ситуацію можна через стажування в ЗМІ та на практичних і лабораторних заняттях безпосередньо у виші.

Що стосується мовних знань, вибору теми та жанрів, то в ході навчального процесу їм потрібно й надалі приділяти серйозну увагу. Причому не лише на аудиторному рівні, у процесі вивчення окремих дисциплін. Слід стимулювати студентів до самостійної підготовки. Пройдений матеріал завжди необхідно повторювати, оновлювати, а здобуті навички відточувати в системній роботі.

Викладачі повинні весь час скеровувати студентів саме на таке розуміння. Утім проблеми залишаються. І тому підтвердженням позиція «знання історії проблеми». Як свідчить захист практики студентів на кафедрі, попереднє вивчення ними проблеми здебільшого впирається в лінощі, у самовпевненість, що розкрити тему вдасться й без додаткового її опрацювання. Отже, виникає потреба в ґрунтовнішій індивідуальній роботі. З боку викладачів вона повинна достатньою мірою контролюватися. Це має знаходити своє вираження в розробці програм відповідних навчальних курсів. Стосовно останніх, то при відповіді на запитання «У підготовці молодих журналістів на які предмети викладачі кафедри повинні більше звертати уваги?» анкетовані називали сім предметів або їх груп. Три з них прогнозовано здобули пріоритетне спрямування. Ідеться про *теорію і методiku журналістської творчості* – 34%, *блок мовних дисциплін* – 32% і *про спеціальні предмети, які пов'язані із сучасними технологіями* – 23% (загалом 89 відсотків). На останніх особливо наголошували представники електронних засобів інформації. Очікування практиків у цьому напрямі зрозумілі й цілком підтримуються. Особливо з появою нових технологічних вимог до професії, продитованих виникненням мережі [6, с. 70]. На трьох же вищезазначених «китах» значною мірою базується успішна робота сучасного журналіста.

Вищесказане розуміють і на кафедрі журналістики, де створена потужна база у вигляді редакції газети, телерадіостудії, прес-клубу, сайту й комп'ютерного класу. Студенти мають можливість достатньо там навчатися й працювати. Виправдала себе й практика без відриву від виробництва на зазначеній базі. Причому молодь опановує різноманітні ролі. Як наслідок, студентські ЗМІ при кафедрі неодноразово були відзначені нагородами на всеукраїнських і обласних конкурсах та оглядах. Відомі й непоодинокі приклади, коли вихованці відділення журналістики успішно себе зарекомендували в редакціях обласних і районних медіа не лише за без-

посередньою спеціальністю, а й виконуючи посадові функції телеоператорів, режисерів, верстальників, коректорів, фотографів тощо. Отже, приділення уваги освоєнню, хай і частковому, допоміжних професій, які незамінні в процесі виготовлення інформаційного продукту, – правильний підхід. І його на відділенні журналістики УжНУ доцільно зберегти.

Звертають на себе увагу й оцінки, які студентам і випускникам виставили практики. Зважаючи, що серед юнаків і дівчат були і є гірші та кращі журналісти, в анкеті пропонувалося винести їм «вердикт» за 12-бальною шкалою в загальному.

У підсумку жоден вихованець кафедри не одержав «двійку». Виставлено бали від 5 («задовільно») до 12 («відмінно»). Середній показник – 8,26. Без сумніву, це теж лише тенденція. Адже десь на практиці був один студент або працює один випускник, а десь школу фахового зростання пройшли й десятки початківців. Проте в цілому результати оцінювання втішні. У середньому розрізі вони свідчать про певний якісний рівень роботи на відділенні журналістики. Цю думку підтверджують і деякі інші дані опитування. Скажімо, із 25 анкет лише в одній зазначалося, що на практиці не було «хорошистів». Натомість у 7 анкетах сказано, що в редакціях не стикалися з «поганими» випускниками чи практикантами. А прізвищ студентів, кого б представники ЗМІ виділили як зразкових, у тому числі тих, хто сам наполегливо прагнув удосконалитися під час практики, названо десятки. Причому деякі імена фігурують по декілька разів.

Ще одне запитання анкети, відповідь на яке викликало особливу зацікавленість, стосується додатково наведених думок, вражень, міркувань. Запитання «Який би окремий коментар ви хотіли б додати?» викликало в респондентів неабияке бажання висловитися. Принаймні такою можливість скористалася більшість (52 відсотки). І хоч виголошені враження вивести з відповідей анкети до рівня тенденцій вкрай складно, проте самі по собі роздуми важливі. Вони сповна відображають з одного боку, очікування працівників редакцій області, з другого, настрої самої молоді, а з третього, ті набутки й недопрацювання, якими характеризується діяльність кафедри журналістики на рівні студентів і викладачів.

Якщо проаналізувати всі висловлювання в коментарях, то слід виділити кілька особливостей. Перша з них трансформується в думку одного з редакторів районних газет і відображає загальну тенденцію з працевлаштуванням журналістів: «Непокоїть те, що деякі випускники відділення журналістики не бажать працювати у ЗМІ. Це вони пояснюють різними причинами. Основне для них – здобути вищу освіту і по можливості працевлаштуватися там, де є більш пристойна заробітна плата». Часто молоді фахівці справді не поспішають присвятити себе фаху, якщо в матеріальному плані це не зацікавлює. В історії відділення журналістики траплялися випадки, коли новоспечені випускники йшли в бізнес не за фахом, але при цьому вважали, що медіаспеціаль-

ність навчила їх спілкуванню, комунікації. Однак у програші залишилася власне інформаційна сфера. І це те ж поле для роздумів: як заохотити студентів працювати в майбутньому все ж за спеціальністю?

Особлива потреба в кадрах відчувається на рівні районних видань. Навіть у редакціях, де не було практикантів із відділення журналістики, висловлювали бажання взяти до себе початківців із перспективою кар'єрного зростання. Однак, як відомо, мольодь у глибинку йти не поспішає.

Друга частина коментарів пов'язана з висловлюваннями, у яких віддзеркалюються побажання практиків, у якому б напрямі вони очікували поживлення роботи на кафедрі: «У закарпатській журналістиці катастрофічно бракує аналітиків та журналістів, котрі би працювали над розслідуваннями та аналітичними матеріалами. На них точно є попит. Не впевнена, чи може відділення журналістики посприяти такому напрямку, якщо так – то це було б дуже файно»; «під час підготовки студентам давати більше практичних завдань»; «менше – теорії, більше – практики!»; «підвищити рівень ораторської майстерності студентів»; «студентам бракує знань із художньо-технічного оформлення газети»; «студентам часто бракує практичних навиків і впевненості у своїх силах».

Отже, частина висловлювань присвячена підготовці аналітиків і загалом очікуванням більше звертатися до практики. І перше, і друге є частиною принаймні загальноукраїнської проблеми підготовки журналістських кадрів. Із так званим інформаційним вибухом медіа тотально почали віддавати перевагу невеликим повідомленням. Але згодом аудиторія почала губитися в тенетах такої кількості новин, потребувала коментарів і оціночних суджень, щоб об'єктивніше розібратися в тих чи інших подіях і явищах. Отож знову актуальними в ЗМІ стали аналітики. Відповідно в теорії і практиці журналістської творчості аналітичним жанрам потрібно надавати відповідного значення, та й загалом усіляко залучати студентів до оцінювання, дискусій, моніторингів тощо, які б сприяли виробленню саме аналітичного мислення. Певна робота в цьому напрямку ведеться, про що засвідчили й відкриті пари викладачів, відгук студентів про заняття.

Навряд чи викличе заперечення й потреба збільшити кількість практичних годин із дисциплін спеціалізації, у тому числі які стосуються, наприклад, художньо-технічного оформлення видань. Утім варто пам'ятати: студіювання в умовах, наближених до редакційних, у жодному разі не повинні ставати на заваді опануванню теорії. Адже надалі молоді журналісти не долатимуть в практикуванні зможуть виправити в самих медіа, а ось навряд чи стануть (хоч би за браком часу) самостійно здобувати потрібні знання. Невипадково й один із головних редакторів обласних часописів у коментарі констатував потребу в університетському навчанні: «У багатьох досить низький рівень загальних знань. Викладачі мали б всіляко стимулювати студентів до розширення власного кру-

гозору, підвищення рівня знань хоча б у гуманітарній сфері».

Крім висловлених побажань, недоліків, у коментарях було зазначено й схвальні відгуки про підготовку фахівців. Так, у студентів і випускників простежуються «елементи зацікавленості у матеріалах, володіння мовою, використання художніх засобів». Або ж: «Спасибі відділенню журналістики за внесок у розвиток професійного медіасередовища!»; «університетська підготовка випускників УжНУ (мова про конкретно названих студентів – *прим. авт.*) на належному рівні: добре володіють теорією і методикою журналістської творчості, сучасними медіатехнологіями»; «приємно, що випускники відділення журналістики УжНУ працюють за фахом» тощо.

Водночас цікавими є спостереження, які висловила один із керівників-телевізійників: «На мою думку, у випускників відділення журналістики високий рівень підготовки і кваліфікації залежить від самоосвіти, свідомості та загального інтелектуального багажу. Немає жодних сумнівів у високопрофесійній підготовці викладачів відділення та їх подачі матеріалів. Багато що залежить від самого студента. Навіть практична робота зі студентами підтверджує той факт, що слухачі одного курсу по-різному сприймають інформацію, рекомендації чи поради. Так само як у кінцевому результаті по-різному ставляться й до практичної роботи». Таким чином, напрошується й ще один висновок: праця викладачів – не стовідсоткова панацея для здобувачів фаху. Наставники можуть значною мірою допомогти в опануванні спеціальності насамперед тим, хто цього посправжньому серйозно прагне. Утім на такій особливості в статті вже наголошувалося.

Отже, на основі здійсненого аналізу анкет та вищевикладеного є підстави вважати, що під час навчального процесу в університеті студенти набувають достатніх професійних якостей, знань та навичок, які в процесі практики в більшості випадків успішно розкривають або застосовують для вирішення творчих завдань і фахового зростання загалом. На думку респондентів, це, зокрема, простежується в підготовці молодих фахівців, котрих вирізняють відповідальність, зацікавленість, комунікабельність, у вмінні практикантів і випускників самостійно вибирати тему, шукати й збирати інформацію, виявляти загальні знання та ерудицію, демонструвати вправність у мові (першочергово – грамотно писати), теорії і методиці журналістської творчості (рахуючи не в останню чергу застосування жанрів) тощо.

Водночас, свідчать дані анкет, частина вихованців працювала поверхово, недостатньо відповідально, не повною мірою старанно, без належної зацікавленості. Так само в певній кількості практикантів існують проблеми з вибором і розкриттям теми, дослідженням історії проблеми, застосуванням загальних знань та ерудиції, мовних знань (головно йдеться про грамотність і стилістику), жанрів, на що потрібно звернути увагу в подальшому навчанні.

Виходячи з даних опитування, викладачам відділення журналістики при підготовці бакалаврів, спеціалістів, магістрів слід також звертати посилену увагу на опанування молоддю таких предметів, як «Теорія і методика журналістської творчості», мовні дисципліни, спеціальні предмети, пов'язані із сучасними технологіями.

На основі оцінок представників редакцій ЗМІ (у середньому 8,26 за 12-бальною системою) є підстави говорити й про певний високий рівень підготовки вихованців відділення журналістики Ужгородського національного університету. Невипадково серед кращих юнаків і дівчат – здобувачів фаху – названо десятки прізвищ.

Література

1. Алексеев А., Секерин В. Социальный эксперимент в районной газете // Газета, автор и читатель. Изд. 2-е, перераб. и доп. – М.: Политиздат, 1975. – С. 143-159.
2. Буткевич Б. Як великі медіахолдинги вбивають креативне українське радіо / Богдан Буткевич – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/Society/70599>.
3. Єременко С. SOS! Рівень журналістів катастрофічно падає / Світлана Єременко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2012/12/6/6978286/>.
4. Здоровега В. Звідки братись журналістам // Здоровега В. Про журналістику і журналістів: Статті, есе, виступи, діалоги. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. – С. 82-89.
5. Здоровега В. Підготовка журналістів: погляди збоку і зсередини / Володимир Здоровега // Там само. – С. 69-81.
6. Кихтан В. В. Информационные технологии в журналистике / В. В. Кихтан. – Ростов н/Д: Феникс, 2004. – 160 с.
7. Кодекс професійної етики українського журналіста. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nsju.org/page/196>.
8. Кухарець В. Будь студентом, отримай диплом / Вікторія Кухарець // Погляд. – 2013. – Ч. 2 (148). – 28 берез. – С. 5.
9. Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт: Вибрані медіадослідження / І. Л. Михайлин. – Х.: Прапор, 2008. – С. 18-28.
10. Никулин Л. В. Помнить о читателе. – Советская печать. – 1958. – № 1. – С. 4 // Советские писатели и журналисты о газетном труде / Сост. сборн. А. Ф. Бережной и Э. М. Дурьгина – М.: Политиздат, 1975. – С. 39-40.
11. Різун В. Ще раз про журналістську освіту і не тільки про неї / Володимир Різун // МедіаКритика. – 2005. – № 10. – С. 28-31.
12. Тертычный А. А. Жанры периодической печати: Учебное пособие / А. А. Тертычный. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Аспект Пресс, 2002. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://evartist.narod.ru/text2/01.htm>.
13. Шевченко А. «Без журналістських цінностей нема чого робити у цій професії...» / Андрій Шевченко // МедіаКритика. – 2005. – № 10. – С. 32-33.
14. Ягупов В. В. Педагогіка: Навч. посібник / В. В. Ягупов. – К.: Либідь, 2002. – 560 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eduknigi.com/ped_view.php?id=85.

Владимир Тарасюк

РЕЗУЛЬТАТИВНОСТЬ КАЧЕСТВА И МЕТОДОЛОГИИ ООБУЧЕНИЯ ЖУРНАЛИСТОВ СКВОЗЬ ПРИЗМУ РЕДАКЦИЙ СМИ (НА ПРИМЕРЕ ЗАКАРПАТЬЯ)

Аннотация. В статье рассматриваются результативность качества и методологии учебы студентов-журналистов Ужгородского национального университета сквозь призму анкетирования представителей редакций закарпатских СМИ.

Ключевые слова: журналист, средства массовой информации, анкета, анкетирование, редакция СМИ, журналистская специальность.

Volodymyr Tarasyuk

QUALITY AND PERFORMANCE METHODOLOGY TRAINING JOURNALISTS THROUGH THE PRISM EDITORIAL MEDIA (ON THE EXAMPLE OF TRANSCARPATIA)

Resume. The article deals with effectiveness of quality and methodology of studying journalism students of Uzhgorod National University, through the prism of questioning representatives Transcarpathian media.

Key words: journalist, media, questionnaire, questionnaires, media edition, journalistic profession.

Стаття надійшла до редакції 28.03.2013 р.

Тарасюк Володимир – кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики УжНУ.